

บทสรุปและเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของอุตสาหกรรมในชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรสาคร ได้สรุปผลของการศึกษาเพื่อเสนอปัจจัยที่เป็นแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรม และข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อไป

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจระดับภูมิภาค

โครงสร้างของความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจระดับภาคในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑลสามารถอธิบายได้โดยใช้ทฤษฎี Core and Peripheral Relationship Theories ทฤษฎีนี้เริ่มจากทฤษฎี Growth Center (Perroue : 1950) ที่เน้นว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่และมีความสำคัญ เช่น อุตสาหกรรมใหญ่ ๆ ที่มีการเติบโตสูงมีบทบาทเป็น Growth Pole จะสามารถทำให้อุตสาหกรรมเชื่อมโยงซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงให้เติบโตได้ด้วย นอกจากนี้ Growth Pole ยังมีบทบาทที่มีอิทธิพลต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต ซึ่ง Friedman อธิบายความสัมพันธ์โดยตั้งข้อสมมุติฐานว่าลักษณะของความสัมพันธ์และหน้าที่เขตภูมิภาคแบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและอื่น ๆ ของภูมิภาคนั้น โดยปกติศูนย์กลางจะเป็นเมืองใหญ่ที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่าเมืองอื่น ซึ่งอาจจะเกิดจาก Agglomeration Economy (Losch:1958) หรือสิ่งอื่น ๆ เช่น มีทรัพยากร เป็นเมืองท่าหรือศูนย์กลาง และมีเมืองในเขตปริมณฑลเป็นบริวาร

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางแหล่งอุตสาหกรรมและการค้าของประเทศ และความเป็นศูนย์กลางที่มีมาแต่อดีตได้มีส่วนทำให้กิจกรรมนี้รวมกันในกรุงเทพมหานครอย่างมากมา เพราะความได้เปรียบต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอุตสาหกรรมเหล่านี้ และยิ่งเพิ่มมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน

กรุงเทพมหานครคือที่รวมของโรงงานอุตสาหกรรมนานาชาติจนเรียกได้ว่ามีความเป็นเอกนคร (Primate city) ทางด้านอุตสาหกรรมการผลิต

องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้กรุงเทพมหานครรองความเป็นเอกนครในกิจกรรมทางอุตสาหกรรม คือ ที่ตั้งของกรุงเทพมหานครเป็นปัจจัยขั้นปฐมภูมิ เมืองที่ตั้งอยู่ส่วนกลางของประเทศย่อมได้เปรียบในการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมสื่อสารกับภาคอื่น ๆ และกรุงเทพมหานครก็มีลักษณะเป็นเมืองท่าย่อมได้เปรียบกว่าเมืองอื่น ๆ ในด้านความสะดวก ความคล่องตัวในการขนส่งสินค้า อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกหรืออุตสาหกรรมที่นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศต้องพึ่งพาสิ่งอำนวยความสะดวก ความพร้อมด้านปัจจัยต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร โดยธรรมชาติของธุรกิจผู้ประกอบการย่อมหวังผลกำไร ดังนั้นการเลือกแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมจึงมีความจำเป็นต้องนำเอาหลักเกณฑ์ทางด้านการตลาดและต้นทุนมาประกอบการตัดสินใจ การที่อุตสาหกรรมกระจุกในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดปริมณฑลแสดงให้เห็นว่า บริเวณนี้มีปัจจัยสนับสนุนในด้านอุปสงค์และอุปทาน ในด้านอุปสงค์เป็นอุปสงค์ที่แท้จริง (Effective Demand) เป็นตลาดใหญ่และผู้บริโภคในบริเวณดังกล่าวมีอำนาจการซื้อสูง ในด้านอุปทานการได้มาซึ่งปัจจัยการผลิต เช่น แรงงานฝีมือ วัตถุดิบ การขนส่ง สาธารณูปโภค ฯลฯ สามารถหาได้ง่ายและอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการผลิต องค์ประกอบของปัจจัยต่าง ๆ ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความสนใจที่จะตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดปริมณฑล

ความสัมพันธ์ระหว่างกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเป็นความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์กลางของความเจริญ (core) และเมืองบริวาร (Peripheries) ซึ่งมีพัฒนาการเป็น 2 ระยะเวลาแรกเป็นช่วงที่กรุงเทพมหานครพัฒนาและเติบโตอย่างรวดเร็ว ซึ่งในช่วงเวลานี้ได้ดึงดูดเอาทรัพยากรจากภายนอกเข้ามา เช่น เงินทุน แรงงาน ฯลฯ เพราะฉะนั้นในช่วงเวลานี้กรุงเทพฯ จึงมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงกว่าปริมณฑลมาก เพราะทรัพยากรทั้งหลายถูกใช้ในการผลิตและสร้างรายได้ให้ตกอยู่ภายในกรุงเทพมหานครมากกว่า แต่ระยะหลังจากที่พัฒนาจนถึงระดับหนึ่งก็เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ความแออัด ต้นทุนของโครงสร้างพื้นฐานที่เพิ่มขึ้น การเพิ่มต้นทุนการผลิต เช่น ค่าแรงที่เพิ่มขึ้นเพราะค่าครองชีพเพิ่มขึ้น ราคาที่ดินเพิ่มขึ้น จึงมีการย้ายการลงทุนจากกรุงเทพฯออกไปยังเมืองปริมณฑลที่มีปัจจัยเพียงพอ โดยเฉพาะยังจำเป็นต้องพึ่งพา

อาศัยแหล่งตลาด แหล่งวัตถุดิบ สิ่งที่จะพิจารณาก็คือเส้นทางคมนาคมขนส่ง นอกจากนี้คือ ความพร้อมของสาธารณูปโภคสาธารณูปการของท้องถิ่น

แหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเริ่มขยายตัวในเขตปริมณฑลมากยิ่งขึ้น เพราะมี ปัจจัยเรื่องที่ดินเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ ราคาที่ดินที่ต่ำกว่าและขนาดแปลงที่ดินขนาดใหญ่ เป็น สิ่งสำคัญต่อการตัดสินใจสำหรับที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลาง นอกจากนี้ แล้วเขตปริมณฑลยังได้ถูกกำหนดเป็นแหล่งรองรับโรงงานอุตสาหกรรมของภาค เช่น ย่านรังสิต ย่านพระประแดง ย่านบางพลี ย่านมหาชัย และย่านอ้อมน้อย-อ้อมใหญ่ ซึ่งกำหนดเป็นเขต อุตสาหกรรม และขณะเดียวกันก็มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ในเขตปริมณฑลเพิ่มขึ้นด้วย

ศูนย์กลางอุตสาหกรรมของประเทศอยู่ในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร มีจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนโรงงานทั่ว ประเทศ และมีการประกอบการอุตสาหกรรมในหลายประเภท ปรากฏว่า จากอุตสาหกรรมเกือบ ทุกประเภทจำนวนเกินกว่าครึ่งตั้งอยู่ในภาคกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ อุตสาหกรรม ทอผ้า อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมเครื่องหนังรองเท้า อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมกระดาษ อุตสาหกรรมการพิมพ์ อุตสาหกรรมยาง, พลาสติก อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ เคมี อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม อุตสาหกรรมโลหะพื้นฐาน อุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ อุตสาหกรรมเครื่องไฟฟ้า เป็นต้น สกวัน อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยาสูบ และ อุตสาหกรรมอโลหะ จำพวกปูนซีเมนต์ เซรามิค

กรุงเทพมหานครมีการกระจุกตัวของโรงงานอุตสาหกรรมในอัตราที่สูงจากร้อยละ 55 ของจำนวนอุตสาหกรรมทั่วประเทศตั้งอยู่ในภูมิภาคนี้ และเฉพาะกรุงเทพมหานครมีโรงงาน อยู่ประมาณร้อยละ 44 ของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั่วประเทศ อีกร้อยละ 5.5 อยู่ในจังหวัด สมุทรปราการ

อัตราการเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมของภาคกรุงเทพมหานคร และ ปริมณฑลต่ำกว่าอัตราการเพิ่มของประเทศโดยเฉลี่ย ซึ่งเป็นผลโดยตรงของอัตราการลดลงอย่าง มากในเขตกรุงเทพมหานคร ในขณะที่อัตราการเพิ่มในจังหวัดปริมณฑลสูงกว่าอัตราการเพิ่มของ ประเทศโดยเฉลี่ย

สำหรับอุตสาหกรรมบางประเภทการลดลงในเขตกรุงเทพมหานคร แต่กลับเพิ่มขึ้น ในจังหวัดปริมณฑลได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เคมี อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม อุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมโลหะพื้นฐาน อุตสาหกรรมเครื่อง ยนต์และอะไหล่ ประเภทอุตสาหกรรมที่ยังคงมีอัตราการเพิ่มขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ และอุตสาหกรรมการพิมพ์

อุตสาหกรรมในกลุ่มแรกมีแนวโน้มขยายตัวออกจากกรุงเทพมหานครไปสู่จังหวัด ปริมณฑลคืออุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือการที่ราคาที่ดินในกรุงเทพมหานครสูงขึ้น ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุนอุตสาหกรรมนั้น ๆ เพราะต้องใช้ที่ดินขนาดใหญ่ แต่อุตสาหกรรมเหล่านี้ก็ยัง คงต้องพึ่งพาแหล่งตลาดและใช้วัตถุดิบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องอยู่ในท่าเลที่ตั้งใกล้ ท่าเรือหรือท่าอากาศยาน ดังนั้นพื้นที่ในเขตจังหวัดปริมณฑลจึงเป็นพื้นที่รองรับอุตสาหกรรมเหล่านี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่สามารถเข้าถึงได้สะดวกที่สุด

สำหรับอุตสาหกรรมกลุ่มที่สองยังคงกระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานครและมีแนวโน้ม เพิ่มขึ้นบ้างในจังหวัดปริมณฑล เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก เช่น อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม หรืออุตสาหกรรมที่พึ่งพาตลาดในเมืองเป็นหลัก เช่น อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ อุตสาหกรรมกลุ่มนี้ยังคงตั้งอยู่ในเมืองหรือใกล้เมืองมากที่สุด

จังหวัดสมุทรสาครมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 890 โรงงาน มีจำนวนเงินทุน จดทะเบียนกว่า 13,000 ล้านบาท และมีการจ้างงานแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่า 56,000 คน โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอกระทุ่มแบน คิดเป็นร้อยละ 50 และมีการจ้างงานแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นร้อยละ 58 ประเภทอุตสาหกรรมที่สำคัญ ๆ ของจังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมหล่อหลอมโลหะ อุตสาหกรรม ห้องเย็น อุตสาหกรรมทำของใช้จากพลาสติก อุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา อุตสาหกรรมผัก และผลไม้บรรจุกระป๋อง และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง ยางรถยนต์-รถจักรยานยนต์ เป็นต้น

การเพิ่มขึ้นของกิจการโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ของจังหวัดสมุทรสาคร ก่อให้เกิดการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดสมุทรสาคร ซึ่งมีอัตราการเจริญเติบโต ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสาขาอุตสาหกรรมในอัตราที่สูงมาก คือ เป็นอัตราร้อยละ 43.1 ต่อปี

เป็นบทบาททางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปจากโครงสร้างเศรษฐกิจหลักที่มาจากภาคเกษตรกรรม
ไปเป็นโครงสร้างเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญกว่า

5.1.2 ชุมชนเมืองกระทู้มแบน

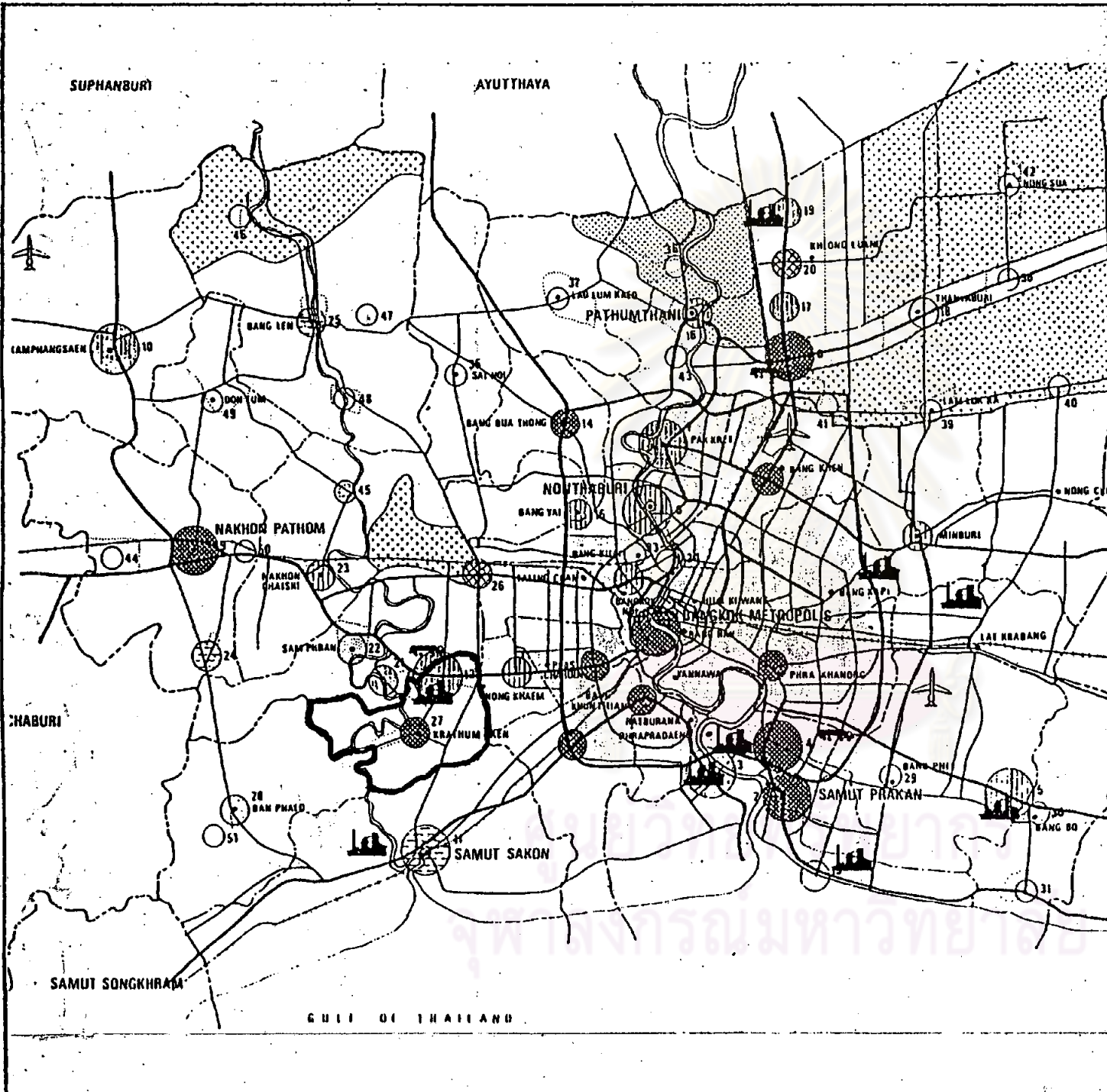
ชุมชนเมืองกระทู้มแบนมีบทบาทสำคัญทางด้านอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นแห่ง
รองรับโรงงานอุตสาหกรรมที่ขยายออกจากกรุงเทพมหานคร และเป็นแหล่งการจ้างงานที่สำคัญ
แห่งหนึ่งของภาค จากการกำหนดบทบาทและหน้าที่ชุมชนเมืองในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑลของสำนักผังเมือง ปี พ.ศ.2544 (แผนที่ที่ 5.1)

จากการที่เป็นแหล่งการจ้างงานก็ส่งผลให้เกิดการเจริญเติบโตของประชากรอย่าง
รวดเร็ว คือมีอัตราการเจริญเติบโตของประชากรระหว่างปี พ.ศ.2524-2534 เป็นอัตราร้อยละ
5.2 ต่อปี สูงกว่าอัตราการเจริญเติบโตประชากรโดยเฉลี่ยของจังหวัดสมุทรสาครซึ่งคิดเป็นร้อยละ

3.4 ต่อปี เนื่องจากมีแรงงานจำนวนมากที่อพยพมาจากต่างถิ่น

นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินของชุมชนเมืองแห่งนี้ จำนวนโรงงานที่
เพิ่มขึ้นก็ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของชุมชนจากพื้นที่เกษตรกรรมไปเป็นพื้นที่อุตสาหกรรม
จำนวนมาก จากรายงานข้อมูลการเกษตรของสำนักงานเกษตรอำเภอกระทู้มแบนแสดงให้เห็นว่า
พื้นที่เกษตรกรรมมีเหลืออยู่เพียงร้อยละ 58 เท่านั้น ซึ่งในอดีตพื้นที่แห่งนี้เป็นแหล่งเกษตรกรรม
ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดสมุทรสาคร แต่ในปัจจุบันพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ทางด้านอุตสาหกรรมกำลัง
เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

จากความสัมพันธ์ทางด้านที่ตั้งระหว่างชุมชนเมืองกระทู้มแบนกับกรุงเทพมหานคร
บริเวณอาณาเขตที่ติดต่อกันทำให้สามารถเข้าถึงกรุงเทพมหานครได้สะดวกรวดเร็ว โดยใช้เส้นทาง
คมนาคมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ถนนเพชรเกษม จึงมีความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม
อุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานคร กับชุมชนเมืองแห่งนี้ การขยายตัวของแหล่งที่ตั้งโรงงาน
อุตสาหกรรมบริเวณนี้อาจเกิดขึ้นในลักษณะการขยายตัวของแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมของเขตภาษี
เจริญและเขตหนองแขม ซึ่งเป็นบริเวณที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งเดิมที่ตั้งอยู่ทางฝั่งธนบุรี

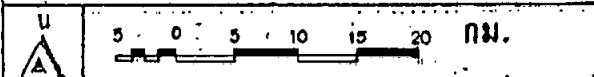

- สถานีรถไฟในหัวขานเมือง
- อุตสาหกรรม
- สนามบิน
- ทางหลวงแผ่นดิน
- ทางหลวงจังหวัด
- ทางรถไฟ
- พื้นที่เมือง
- พื้นที่ปศุสัตว์
- พื้นที่อนุรักษ์แหล่งป่าเพื่อการประปา
- พื้นที่ควบคุมการก่อสร้างอาคาร
- พื้นที่เกษตรกรรม
- ศูนย์กลางพาณิชย์และบริการ
- ศูนย์กลางอุตสาหกรรมขนาดใหญ่
- ศูนย์กลางที่ขนาดใหญ่
- ศูนย์กลางการศึกษา
- ศูนย์กลางเกษตรกรรม
- ศูนย์กลางอุตสาหกรรมและบริการ
- ศูนย์กลางขนาดใหญ่
- ศูนย์หลัก
- ศูนย์รอง
- ศูนย์ขนาดเล็ก

แผนที่: 5.1
 ปรากฏและหน้าที่ชุมชนเมือง ในเขตกรุงเทพมหานครและ
 แสดง: ปริมาณของด้านผังเมือง ปี พ.ศ. 2544

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของอุตสาหกรรม
 ในชุมชนเมืองกรุงเทพมหานคร จ.สมุทรสาคร

ที่มา: การศึกษา BMR : สศช. 201

อ่านทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแห่งอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกับแหล่งที่ตั้งโรงงาน อุตสาหกรรมของชุมชนเมืองกระทู้แบบ ได้แก่ ย่านโรงงานอุตสาหกรรมอ้อมใหญ่ ในเขตจังหวัด นครปฐม ย่านโรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาคร อำเภอเมืองสมุทรสาคร ย่านโรงงานอุตสาหกรรมเขตจอมทอง ย่านโรงงานอุตสาหกรรมถนนเอกชัย เขตบางขุนเทียน และย่านโรงงานอุตสาหกรรมพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ทำเลที่ตั้งโรงงานในชุมชนเมืองกระทู้แบบ มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก ก่อตั้งอยู่บริเวณริมถนนเพชรเกษม และขยายแนวที่ตั้งออกไปสู่ถนนเศรษฐกิจ 1 บริเวณที่ตั้ง โรงงานที่สำคัญทั้งถนนเพชรเกษม และถนนเศรษฐกิจ 1 ยังคงเป็นบริเวณที่มีการขยายตัวอย่าง ต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะภายในชุมชนเมืองแห่งนี้ยังไม่ได้มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมที่จะมารองรับ โรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้ จะมีก็เพียงการปรับปรุงเส้นทางสายย่อยซึ่งเป็นถนนชอกลภายในชุมชน ที่เป็นเส้นทางคมนาคมที่มีมาแต่เดิมที่มีสภาพเป็นถนนลูกรังให้เป็นถนนคอนกรีต เพื่อให้สามารถใช้งานได้ในทุกฤดู แต่ก็ยังเป็นเส้นทางที่คับแคบไม่สะดวกต่อการเข้าออก

5.1.3 อุตสาหกรรมในชุมชนเมืองกระทู้แบบ

จากจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 443 โรงงาน โรงงานอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตตำบลอ้อมน้อย หรือสุขาภิบาลอ้อมน้อย จำนวนมากถึง 225 โรงงาน หรือ มากกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด จึงเป็นแหล่งการจ้างงานแรงงานในโรงงาน อุตสาหกรรมที่สำคัญของอำเภอกระทู้แบบ ซึ่งมีแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมของตำบลอ้อมน้อย ทั้งสิ้นราว 24,000 คน ในขณะที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในเขตตำบลท่าไม้ และตำบล สวนหลวงเป็นจำนวนไม่น้อย พื้นที่ทั้งสองตำบลเป็นบริเวณที่มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลอ้อมน้อย โดยมีถนนเศรษฐกิจ 1 เป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงถึงกันได้สะดวก

การประกอบกิจการโรงงานในอำเภอกระทู้แบบส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก มี อยู่ร้อยละ 41 ของจำนวนโรงงานทั้งหมด สำหรับโรงงานอุตสาหกรรมขนาดครอบครัวและขนาด กลาง มีอยู่ราวร้อยละ 29 และร้อยละ 28 ตามลำดับ ส่วนโรงงานขนาดใหญ่มีเพียงร้อยละ 1.4 การจ้างงานในโรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลางมีจำนวนแรงงานมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67

ประเภทอุตสาหกรรมที่สำคัญของอำเภอกระทุ่มแบน ได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทอ อุตสาหกรรมโลหะและผลิตภัณฑ์โลหะ อุตสาหกรรมยาง พลาสติก และหนังเทียม อุตสาหกรรมซ่อมแซมหรือตัดแปลง เครื่องจักรและเครื่องยนต์ และอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและอโลหะ โรงงานอุตสาหกรรมประเภทสิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ประกอบด้วย โรงงานฟอกย้อม โรงงานทอผ้า โรงงานพิมพ์ผ้า โรงงานทำผ้าท่มนวม โรงงานปักผ้าลูกไม้ โรงงานถักผ้ายัด และแต่งสำเร็จ โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าสำเร็จรูป โรงงานปั่นด้าย เป็นต้น โรงงานอุตสาหกรรมประเภทโลหะและผลิตภัณฑ์โลหะ ประกอบด้วย โรงงานหล่อหลอมโลหะ โรงงานรีดเหล็กเส้น โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์เหล็ก โรงงานผลิตกระป๋องโลหะ โรงงานผลิตลวดตาข่าย นีลอส สกรู โรงงานผลิตภาชนะของใช้จากอลูมิเนียม เป็นต้น อุตสาหกรรมยาง พลาสติก และหนังเทียม ประกอบด้วย โรงงานผลิตกระเบื้องยางปูพื้น โรงงานยางอุปกรณ์รถยนต์ โรงงานผลิตยางนอกยางใน รถยนต์-รถจักรยานยนต์ โรงงานผลิตรองเท้ายาง รองเท้าพลาสติก รองเท้าฟองน้ำ โรงงานผลิตตาข่ายพลาสติก โรงงานผลิตหนังเทียม โรงงานผลิตท่ออุปกรณ์พีวีซี เป็นต้น ประเภทอุตสาหกรรมซ่อมแซมหรือตัดแปลง เครื่องจักรและเครื่องยนต์ ประกอบด้วย โรงงานกลึงเชื่อมโลหะ โรงงานผลิตอะไหล่รถยนต์ รถจักรยานยนต์ โรงงานประกอบตัวถังรถยนต์ เป็นต้น และประเภทอุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและอโลหะ ประกอบด้วย โรงงานผลิตเสาเข็มคอนกรีตสำเร็จรูป โรงงานผลิตเครื่องปั้นดินเผา (เซรามิค) โรงงานผลิตภัณฑ์แก้วและอิฐทนไฟ เป็นต้น

ตำบลอ้อมน้อย เป็นตำบลที่มีความสำคัญเชิงที่ตั้งสำหรับโรงงานอุตสาหกรรมมากที่สุด ในอำเภอกระทุ่มแบน มีโรงงานอุตสาหกรรมมากมายตั้งแต่โรงงานขนาดครอบครัวไปจนถึงโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ และเป็นแหล่งรวมตัวของแรงงานจำนวนมาก จนเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีกิจกรรมพาณิชย์เกิดขึ้นมากมายในบริเวณที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม

การกระจายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตตำบลอ้อมน้อย เนื่องจากเป็นตำบลที่มีพื้นที่ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร โดยมีถนนเพชรเกษมตัดผ่าน มีความสะดวกในการเข้าถึง

บริเวณที่ตั้งนี้มีโรงงานอุตสาหกรรมประเภท โรงงานทอผ้า โรงงานผลิตยางรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก แหล่งที่ตั้งโรงงานมีลักษณะกระจุกตัวอยู่เป็นบาง

บริเวณ เช่น บริเวณใกล้ทางแยกถนนพหลโยธินสาย 5 บริเวณหลังด่านซึ่งศรีสำราญ บริเวณ
ช่อข้างโรงงานไทเกอร์เมนต์ บริเวณตลาดสมบูรณ์อ้อมน้อย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีโรงงานตั้งอยู่ตามแนวถนนเศรษฐกิจ 1 แยกจากถนนเพชรเกษมเข้า
สู่อำเภอกระทุ่มแบน และถนนสายนี้สามารถติดต่อกับอำเภอเมืองสมุทรสาครซึ่งเชื่อมโยงระหว่าง
ถนนเพชรเกษมกับถนนธนบุรี-ปากท่อ

จากทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณถนนเพชรเกษม เข้าสู่ถนนเศรษฐกิจ 1
จะมีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่เรียงรายสองข้างทาง และอยู่ในบริเวณช่อต่าง ๆ ของชุมชน
บริเวณที่มีโรงงานตั้งอยู่เริ่มต้นที่ช่อแปซิฟิก ซึ่งมีโรงงานทอผ้าเป็นจำนวนมาก ถัดลงมาจะมี
กลุ่มโรงงานขนาดเล็กในช่อ วปอ. 11 พิเศษ ด้านตรงข้ามบริเวณช่อวิรุณราชบุรีมีกลุ่มโรงงาน
ประเภทโรงงานฟอกย้อม และโรงงานหลอมหล่อโลหะ จำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีกลุ่มโรงงาน
ประเภทนี้ในช่อวัดนางสาวอีกแห่งหนึ่งด้วย บริเวณที่มีโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่จะสิ้นสุดที่บริเวณ
สะพานข้ามคลองภาษีเจริญก่อนเข้าสู่เขตเทศบาลตำบลกระทุ่มแบน

5.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของอุตสาหกรรมในชุมชนเมืองกระทุ่มแบน

โรงงานอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นในบริเวณชุมชนเมืองกระทุ่มแบนเป็นความเจริญเติบโต
ที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ ไม่มีการวางแผนควบคุมมาก่อน เริ่มจากเมื่อมีการขยับขยาย
โรงงานอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพมหานครออกมาสู่พื้นที่ชานเมืองทางฝั่งตะวันตก จากเขตภาษี
เจริญ เข้าสู่เขตหนองแขม และมาถึงบริเวณตำบลอ้อมน้อย ในอำเภอกระทุ่มแบน ตามถนน
เพชรเกษม

ด้วยความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรมของกรุงเทพมหานครกับอุตสาหกรรมใน
ชุมชนเมืองกระทุ่มแบน ซึ่งได้จากการสอบถามผู้ประกอบการแสดงให้เห็นว่า การตัดสินใจเลือก
ทำเลที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมในชุมชนเมืองกระทุ่มแบนอยู่ภายใต้อิทธิพลของความเชื่อมโยงปัจจัย
เกี่ยวกับอุตสาหกรรม ที่มีแหล่งที่มาจากกรุงเทพมหานครเป็นส่วนใหญ่ ความเป็นศูนย์กลางปัจจัย
เกี่ยวกับอุตสาหกรรม ได้แก่ เป็นแหล่งที่มาวัตถุดิบ เช่น วัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและ
ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ อุตสาหกรรมเคมีและเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมพลาสติก อุตสาหกรรมโลหะ และ

อุตสาหกรรมเครื่องไฟฟ้า เป็นต้น เป็นแหล่งที่มาของสินค้าทุน จำพวกเครื่องจักร และอุปกรณ์ ในขณะที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งตลาด การเงินการธนาคาร และการบริการสำหรับอุตสาหกรรม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรมมากที่สุด คือ ใกล้เคียงแหล่งตลาด ทั้งนี้ผู้ประกอบการน่าจะตัดสินใจด้วยเหตุผลที่ว่าตั้งอยู่ในอาณาบริเวณตลาดกรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่มีความสำคัญรองลงมา คือ ปัจจัยด้านการขนส่ง และปัจจัยใกล้แหล่งวัตถุดิบ ซึ่งทั้งสามปัจจัยมีส่วนสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง การขนส่งสินค้าและวัตถุดิบที่สะดวกรวดเร็ว และประหยัด ก็เพื่อหวังผลกำไรสูงสุดและเสียต้นทุนต่ำสุด ปัจจัยสำคัญประการที่สี่คือ ปัจจัยความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน ในการสนับสนุนผู้ประกอบการเล็งเห็นถึงการเลือกทำเลที่ตั้งที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่พร้อมมูล เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ปัจจัยที่มีความสำคัญลำดับที่ห้า ข้อพิจารณาทางด้านที่ดิน ที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตสำหรับอุตสาหกรรม การเลือกทำเลที่ตั้งที่สามารถลดต้นทุนส่วนนี้จะเป็นผลกำไรในระยะยาว สิ่งสำคัญก็คือ ราคาที่ดิน ซึ่งอาจรวมถึงค่าใช้จ่ายในการพัฒนาที่ดิน และขนาดแปลงที่ดิน ที่ดินในเมืองมีอย่างจำกัดและมีอยู่จำนวนน้อยในขณะที่มีความจำเป็นสำหรับกิจกรรมการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ เพิ่มขึ้น จะเป็นการแข่งขันที่ทำให้ราคาที่ดินสูงเกินกว่าที่จะใช้ประโยชน์ในการลงทุนเพื่ออุตสาหกรรม ดังนั้นที่ดินบริเวณชุกชุมเมืองกระทุ่มแบนจึงมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการ เพราะที่ดินยังมีราคาไม่สูงจนเกินไป ปัจจัยลำดับที่หก คือ การจ้างแรงงาน เป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจที่หาได้ไม่ยาก ฉะนั้น แรงงานจึงเป็นปัจจัยที่ผู้ประกอบการให้ความสำคัญน้อย ปัจจัยประการสุดท้าย คือ การบริหารการจัดการ และบริการอื่น ๆ (เช่น ภาษี การส่งเสริมการลงทุน บริการด้านการตลาด การค้าส่ง-ค้าปลีก) ผู้ประกอบการให้ความสำคัญเป็นลำดับสุดท้ายในการตัดสินใจ

ปัจจัยการอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบเป็นปัจจัยสำคัญในการเลือกที่ตั้งอุตสาหกรรมของกลุ่มอุตสาหกรรม 3 ประเภท คือ อุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม แปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร อุตสาหกรรมเคมีและเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและโลหะ ผู้ที่ให้ความสำคัญแก่ปัจจัยด้านการอยู่ใกล้แหล่งตลาด และที่น่าจะหนีวัตถุดิบมากเช่นกันคือ อุตสาหกรรมไม้, กระดาษ และอุตสาหกรรมยาง พลาสติก และหนังเทียม แต่อุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญปัจจัยทางด้านที่อยู่

โกดังตลาดที่มีลักษณะเป็นการทิ้งตลาดอย่างชัดเจนคือ อุตสาหกรรมโลหะ และผลิตภัณฑ์โลหะ และ อุตสาหกรรมซ่อมแซมหรือดัดแปลง เครื่องจักร-เครื่องยนต์ อุตสาหกรรมสิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทอ และอุตสาหกรรมเครื่องไฟฟ้า สำหรับความสะดวกในการขนส่งจะมีการให้ความสำคัญเป็นพิเศษใน อุตสาหกรรมไม้และกระดาษ อุตสาหกรรมวัสดุก่อสร้างและอลูมิเนียม และอุตสาหกรรมเครื่องจักร เครื่องยนต์ ด้านปัจจัยแรงงานประเภทอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมซ่อมแซม หรือดัดแปลงเครื่องจักร-เครื่องยนต์ อุตสาหกรรมสิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทอ อุตสาหกรรมไม้และ กระดาษ และอุตสาหกรรมโลหะและผลิตภัณฑ์โลหะ

โดยที่ระดับความสำคัญของปัจจัยหลักทั้ง 7 ข้อ มีส่วนสำคัญในรายละเอียดที่แตกต่างกัน ผู้ประกอบการมีความคิดเห็นในการพิจารณาเลือกทำเลที่ตั้งที่มีปัจจัยสำคัญคือ ด้านปัจจัย แรงงาน ประกอบด้วย การพัฒนาฝีมือแรงงาน ระดับค่าแรงและเงินเดือน และมีแรงงานฝีมือ เพียงพอ ด้านปัจจัยที่ดิน ประกอบด้วย เรื่องราคาที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาที่ดิน และมีที่ดิน สำหรับขยายโรงงาน ด้านปัจจัยการขนส่ง ประกอบด้วย ใกล้เคียงนสายหลัก สภาพถนนดี การ จราจรคล่องตัว และมีบริการด้านการขนส่ง ด้านปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วยปัจจัยที่ มีความสำคัญสูงคือ ไฟฟ้า น้ำประปา น้ำบาดาล และการกำจัดน้ำเสีย และปัจจัยที่มีความ สำคัญค่อนข้างสูงคือ บริการโทรคมนาคม แหล่งน้ำคลอง/แม่น้ำ การกำจัดขยะ บริการทางสังคม และที่อยู่อาศัย ด้านปัจจัยอื่น ๆ ที่สำคัญคือ ปัจจัยด้านการเงินการธนาคาร

สำหรับความคิดเห็นต่อปัจจัยเกี่ยวกับอุตสาหกรรมในชุมชนเมืองกระทู้แบบ ด้าน แรงงาน มีแรงงานไร้ฝีมือเป็นจำนวนมาก และทำให้มีการพัฒนาฝีมือแรงงานค่อนข้างสูง แต่ยังมี ขาดแคลนแรงงานฝีมือ ปัญหาด้านการจ้างงานคือการทำงานที่อัตราค่าจ้างและเงินเดือนค่อนข้าง สูง ซึ่งอาจจะมาจากการรวมกลุ่มแรงงานสูงประการหนึ่งด้วย ด้านปัจจัยที่ดิน เป็นปัจจัยที่ ยังทำให้ชุมชนแห่งนี้ขยายตัวต่อไปได้แต่จะมีข้อจำกัดจากราคาที่ดินที่สูงขึ้น ด้านปัจจัยการขนส่ง ชุมชนกระทู้แบบมีประสิทธิภาพค่อนข้างดีในเรื่องถนนสายหลัก และการจราจรที่คล่องตัว ปัจจัย โครงสร้างพื้นฐาน ปัจจัยที่มีปัญหาอยู่ก็คือ น้ำประปา การกำจัดขยะ และการกำจัดน้ำเสีย รวมถึงปัญหาเรื่องแหล่งน้ำบาดาล แหล่งน้ำคลอง/แม่น้ำ ที่จะนำมาใช้ประกอบอุตสาหกรรมแทน น้ำประปา ด้านปัจจัยอื่น ๆ ยังมีปัญหาในเรื่อง การส่งเสริมการลงทุน ที่มีศักยภาพค่อนข้างต่ำ

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ในแง่ทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรมแต่ละชนิดต้องการทำเลที่ตั้งแตกต่างกันในกระบวนการผลิต แต่ในระบบเศรษฐกิจของอุตสาหกรรม ปัจจัยที่สำคัญที่สุดของอุตสาหกรรมทุกประเภทคือ ตลาด วัตถุดิบ มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับอุตสาหกรรมในอำเภอ กระทุ่มแบน เป็นแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญเพราะด้วยเหตุที่ว่าเป็นบริเวณที่มีอาณาเขต ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร ทำให้สามารถเข้าถึงได้สะดวก ซึ่งเป็นปัจจัยทางด้านการขนส่งที่มีความสำคัญต่อกิจการอุตสาหกรรมอีกประการหนึ่ง โรงงานอาศัยวัตถุดิบจากต่างประเทศ ซึ่งผ่านมาจากกรุงเทพมหานคร และขณะเดียวกันก็เห็นความสำคัญทางด้านตลาดของกรุงเทพมหานครเป็นแหล่งระบายสินค้า ซึ่งก็เป็นไปตามทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรม ที่ยังหวังกำไรสูงสุด และเข้าใจว่าทำเลที่ดีที่สุดคือ บริเวณที่ตั้งที่มีแหล่งตลาดและวัตถุดิบอยู่ใกล้กันมากที่สุดเพื่อประหยัดค่าขนส่ง ซึ่งก็เข้าใจได้ว่าอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในชุมชนเมืองกระทุ่มแบนเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในอาณาบริเวณแหล่งตลาดและวัตถุดิบของกรุงเทพมหานคร การที่ผู้ประกอบการยังรวมตัวอยู่ในบริเวณรอบ ๆ กรุงเทพมหานครจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการประกอบกิจการให้น้อยลงเพราะสามารถพึ่งพาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และจะสะดวกถ้าเลือกที่ตั้งโรงงานใกล้โรงงานเดิมที่มีอยู่แล้วหรือที่มีการผลิตเหมือนกัน ทำให้เกิดการรวมตัวของโรงงานขึ้น การขยายโรงงานอุตสาหกรรมออกจากกรุงเทพมหานคร เป็นนโยบายที่ลดความแออัดของกรุงเทพมหานคร แต่กลับเป็นการเพิ่มอุตสาหกรรมในชุมชนรอบ ๆ ซึ่งไม่ต้องการย้ายไปอยู่ในภูมิภาคอื่น ๆ จึงขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐในการที่จะกำหนดแหล่งที่ตั้งสำหรับอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นในบริเวณชุมชนเหล่านี้ให้เป็นชุมชนอุตสาหกรรมที่ได้รับการพัฒนามากกว่าการกระจายอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ
- 2) ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตที่มีศักยภาพในชุมชนเมือง กระทุ่มแบน เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอและผลิตภัณฑ์สิ่งทอ อุตสาหกรรมโลหะ อุตสาหกรรมยาง พลาสติกและหนังเทียม ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่มีการจ้างงานสูงจะเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เพราะอุตสาหกรรมเหล่านี้ยังมีความต้องการแรงงานสูง
- 3) เนื่องจากพื้นที่นี้ยังมีความได้เปรียบของพื้นที่ต่อการลงทุน โดยเฉพาะการลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมขนาดย่อม แนวโน้มของการลงทุนในพื้นที่นี้ยังมีความเป็นไปได้เพราะมีปัจจัยที่

เลือกอำนาจต่ออุตสาหกรรมการผลิตอย่างเพียงพอ การพัฒนาปรับปรุงด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นอื่น ๆ จะช่วยสร้างประสิทธิภาพการผลิตของอุตสาหกรรมให้เจริญเติบโตต่อไป ปัจจัยที่ยังจำเป็นต้องควบคุมดูแล คือ ปัจจัยแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานฝีมือ ปัจจัยที่ดินในเรื่องราคา ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐาน ในเรื่องน้ำประปา ซึ่งจะมากทดแทนการใช้น้ำบาดาลที่เป็นอยู่ การกำจัดขยะ การบำบัดน้ำเสีย ซึ่งเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่โรงงานอุตสาหกรรมต้องการให้รัฐเข้ามาช่วยเหลือ และปัจจัยด้านการส่งเสริมการลงทุน ขณะนี้ควรที่จะดำเนินการในส่วนพื้นที่ชุมชนเมือง บริเวณสุขาภิบาลอ้อมน้อย เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก และยิ่งก่อให้เกิดการตั้งถิ่นฐานของแรงงานที่เป็นลักษณะบ้านเช่าอีกจำนวนมาก บริการด้านสาธารณสุขปึกที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ การบริการน้ำประปา และการจัดเก็บขยะ ส่วนพื้นที่ที่ควรจะได้วางแผนการใช้ที่ดินและจัดเตรียมสาธารณสุขปึกเพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต คือ พื้นที่บริเวณต่อเนื่องระหว่างตำบลอ้อมน้อย กับตำบลท่าไม้และตำบลสวนหลวง

4) ด้านการควบคุมการใช้ที่ดินในบางบริเวณที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม คือ พื้นที่ริมแม่น้ำท่าจีน โดยที่บริเวณพื้นที่นี้เป็นแหล่งชุมชนที่มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน และเป็นบริเวณที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมของชุมชนเมืองในอนาคต การเพิ่มขึ้นของโรงงานในบริเวณนี้จะก่อให้เกิดปัญหามลภาวะโดยเฉพาะปัญหามลภาวะของแหล่งน้ำลำคลองที่ระบายออกสู่มแม่น้ำท่าจีน ปัจจุบันกำลังประสบปัญหาที่ชุมชนริมน้ำมากขึ้นทุกขณะ

5) ด้านการพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับอุตสาหกรรมที่จะเติบโตขึ้นในอนาคต จากการทำโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และขยายตัวไปตามบริเวณต่าง ๆ ในชุมชนเมืองกระทู้แบบ โดยไม่มีการกำหนดรูปแบบการใช้ที่ดินที่เหมาะสม แม้ว่าจะมีการประกาศใช้ผังเมืองรวมเมืองกระทู้แบบแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 แต่เป็นเพียงการกำหนดบริเวณที่ตั้งที่ไม่ได้มีโครงการพัฒนารูปแบบการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม ที่ต้องประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐานสำหรับอุตสาหกรรมที่เหมาะสม รัฐควรที่จะจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมหรือการส่งเสริมในการพัฒนาที่ดินของเอกชนในรูปแบบกึ่งโรงงานหรือมินิแฟคทอรี ที่จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคสาธารณูปการอย่างเพียงพอ ซึ่งจะสามารถรองรับอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่มีอยู่มากมาย การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนเมืองกระทู้แบบนี้จะ เป็นแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในย่านอุตสาหกรรม

กรรมของชุมชนเมืองกระทู้แบน และชุมชนเมืองอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และจะเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับผังเมืองรวมเมืองกระทู้แบนในการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม

6) ด้านการควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อมทางน้ำ ปัญหาคุณภาพน้ำในแม่น้ำท่าจีนและคลองสายต่าง ๆ ในชุมชนแห่งนี้เริ่มรุนแรงขึ้นทุกขณะ

อุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมคือ อุตสาหกรรมฟอกย้อม และอุตสาหกรรมหล่อหลอมโลหะ สำหรับอุตสาหกรรมฟอกย้อม ซึ่งใช้น้ำในการกระบวนการผลิตจำนวนมากและแหล่งน้ำที่ใช้ก็เป็นแหล่งน้ำบาดาล แต่ในปัจจุบันได้มีนโยบายในการควบคุมการใช้น้ำบาดาล เพราะจะทำให้เกิดปัญหาแผ่นดินทรุด และโรงงานเหล่านี้ยังปล่อยน้ำเสียลงสู่น้ำลำคลอง จึงมีการกำหนดข้อบังคับให้โรงงานต้องตั้งอยู่ไกลจากแม่น้ำไม่น้อยกว่า 2 กิโลเมตร ทั้งนี้เพื่อป้องกันมลภาวะจากน้ำเสียของโรงงาน แต่โรงงานเหล่านี้จำเป็นต้องอยู่ใกล้แหล่งโรงงานทอผ้าเพื่อสะดวกในการขนส่งสินค้าและวัตถุดิบจากโรงงานต่อเนื่อง และความสะดวกในการติดต่อลูกค้า ซึ่งในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมสมุทรสาครขึ้นที่บริเวณถนนธนบุรีปากท่อ ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาคร เพื่อรองรับอุตสาหกรรมนี้ แต่ขณะนี้ยังไม่ได้ดำเนินการผลักดันอุตสาหกรรมให้เข้าไปอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมโดยเร็ว ในระยะแรกนี้อาจจะต้องควบคุมอุตสาหกรรมฟอกย้อมไม่ให้เพิ่มขึ้นในพื้นที่นี้ สำหรับอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่แล้วแต่เดิม มาตรการที่อาจกระทำได้ในระยะสั้นก็คือ การควบคุมการระบายน้ำเสียของโรงงาน ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามกฎหมาย และในส่วนของรัฐจะต้องดำเนินการป้องกันแหล่งน้ำคลองและแม่น้ำท่าจีน โดยการจำกัดบริเวณแหล่งน้ำที่มีการระบายน้ำทิ้งจากโรงงานมิให้ไหลไปปะปนกับแหล่งน้ำแห่งอื่น ๆ ที่ยังอยู่ในสภาพที่ดี โดยเฉพาะแหล่งน้ำชลประทานและแม่น้ำท่าจีน สำหรับมาตรการในระยะต่อไปรัฐอาจจะเร่งรับดำเนินการย้ายโรงงานเหล่านี้ไปอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเสียทั้งหมดดังเช่นที่กำลังมีการดำเนินการกับโรงงานอุตสาหกรรมประเภทนี้ในจังหวัดสมุทรปราการ ส่วนอุตสาหกรรมหล่อหลอมโลหะ ซึ่งใช้น้ำในการระบายความร้อนในกระบวนการผลิต มีส่วนทำให้เกิดปัญหามลภาวะน้ำเสียก็จะได้มีการพิจารณาเช่นกัน

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาคต่อไป

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายตัวของอุตสาหกรรมในชุมชนเมืองกระจุกแบบเป็นการศึกษาเพียงขั้นต้นเกี่ยวกับการเลือกทำเลที่ตั้งอุตสาหกรรมหนึ่งบนพื้นฐานของแหล่งรองรับกิจการอุตสาหกรรม ซึ่งอยู่ภายใต้อิทธิพลของกรุงเทพมหานคร และเป็นกระบวนการขยายตัวของแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีความสัมพันธ์เชิงที่ตั้งของเส้นทางคมนาคมขนส่ง ชุมชนเมืองกระจุกแบบแห่งนี้เป็นอาณาบริเวณหนึ่งที่น่าจะเรียกได้ว่าเป็นเขตชานเมืองของกรุงเทพมหานคร ในระบบเศรษฐกิจทำให้อุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ที่นี้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเพื่อส่งไปยังตลาดในกรุงเทพมหานคร ในขณะที่ตัวกรุงเทพมหานครก็เป็นแหล่งวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมเหล่านี้ด้วย เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าอุตสาหกรรมไม่ใช่ระบบเศรษฐกิจสำหรับชุมชนแห่งใดแห่งหนึ่ง แต่เป็นระบบเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงถึงกันเป็นภูมิภาค ดังนั้นการศึกษาคต่อไปน่าจะได้มีการศึกษาระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมของแต่ละระดับพื้นที่ และจะเป็นการดียิ่งขึ้นหากได้มีการศึกษาถึงรายละเอียดในอุตสาหกรรมแต่ละประเภทที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น เพื่อที่จะได้มีการวางแผนรองรับอุตสาหกรรมเหล่านั้น